

نیازسنجی، لازمه تولید کتاب‌های علمی

نشست نشر کتاب‌های علمی با حضور مجید عمیق، محمود سالک و صالحی طالقانی، از مؤلفان کتاب، در سرای اهل قلم کودک و نوجوان، از دیگر نشست‌های برگزار شده در حاشیه سی‌امین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بود که در اینجا خلاصه‌ای از نشست مذکور از نظر شما می‌گذرد.

انبوه کتاب‌های مناسب کار داوری را سخت کرده است

در ابتدای این نشست، محمود سالک درباره وضعیت ترجمه و تألیف گفت: «امروزه بازار ما با انباشتگی ترجمه کتاب‌های علمی مواجه است و انگیزه بچه‌ها، به دلیل گسترش شبکه‌های اینترنت، نسبت به خرید کتاب‌های علمی کم شده است. بچه‌ها بیشتر ترجیح می‌دهند از اینترنت برای یافتن مطلب استفاده کنند. برای جست‌وجوی تحقیقات کلاسی هم به سراغ آن می‌روند.»

وی با تأکید بر حمایت از ناشران و مؤلفان آموزشی خاطرنشان کرد: «طی چند سال گذشته، تلاشمان این بود که مؤلفان بسیار اندک در این حوزه را تشویق کنیم ادامه بدهند. از تألیف هم حمایت کردیم. نتیجه این شد که در داوری کتاب‌های علمی در حوزه تألیف، کتاب‌های بسیار خوبی می‌آید و داوری را سخت می‌کند.»

سالک ضمن ابراز خرسندی از توجه ناشران به تولید کتاب‌های مناسب گفت: «خوشیختانه باب تألیف در جامعه ما باز شده است و ناشران توجه بیشتری به تألیف می‌کنند و به نسبت سال‌های گذشته موانع تألیف در ایران خیلی کمتر شده و این باعث خوش حالی است.» وی افزود: «تألیف کتاب‌های علمی یک کار گروهی است و به یک تیم کارشناس نیاز دارد؛ کارشناسانی از رشته‌های مختلف که بتوانند در تعامل با هم کار کنند.»

مجید عمیق، دیگر کارشناس این نشست، در ادامه گفت: «ابتدا باید تعریفی از کتاب‌های داستانی و غیرداستانی ارائه دهیم. یکی از مشکلات ما مشکلات زیرساختی است. ما مسئله تأمین بودجه برای تألیف را داریم، چون بودجه باید باشد تا محقق ما درباره موضوعات تحقیق کند و ما بتوانیم کپی‌رایت مطالب را به بقیه کشورها بفروشیم. ما منابع علمی زیادی در کشور داریم که باید از آن‌ها استفاده کنیم. اشباع بازار از کتاب‌های ترجمه به این دلیل است که وقتی ناشری در کشور

ما کتابی تولید می‌کند، ناشران دیگر پشت‌سر او راه می‌افتند.» امیر صالحی طالقانی، دیگر مؤلف حاضر در نشست، با اشاره به استقبال ناشران از چاپ کتاب‌های ترجمه شده گفت: «دلیل اینکه ما به سمت ترجمه می‌رویم، تنبلی مترجمان و دست‌اندرکاران و کم‌قیمت بودن کتاب خارجی است، چون کتاب را مفت به دست می‌آوریم و اسکن و بعد ترجمه و چاپ می‌کنیم. امروزه بچه‌های ما از کتاب‌های تألیفی استقبال می‌کنند. مخاطب هم کیفیت خوب دستش بیاید استقبال می‌کند. ما از نیازهای بچه‌ها تعریفی نداریم. باید نقشه‌ای داشته باشیم که حرف‌های ناگفته را بگوییم.»

آقای طلایی نیز گفت: «باید درباره مسائل جدید کتاب تولید کنیم. مثلاً نانو که می‌شود آن را بارها و بارها گفت، ولی هربار از زاویه و نگاهی جدید. گاهی درباره مسائلی مثل بدن انسان بارها گفته شده، ولی می‌شود با نگاه نو آن‌ها را دوباره بیان کرد. ناشران می‌توانند با زاویه و نگاه جدید کتاب علمی چاپ کنند.»

سالک در پاسخ به این سؤال که پروسه تولید کتاب علمی و نیز مسیر درست چیست، گفت: «نیازسنجی در تولید کتاب بسیار مهم است. تولیدکننده ما باید بداند نیاز واقعی مخاطب چیست. این به حمایت وزارت ارشاد و تشکل‌های حرفه‌ای نشر نیازمند است.»

وی خاطرنشان کرد: «ناشران نوپا مسیر و برنامه لازم دارند. این برنامه در جشنواره‌ها و داوری‌ها بسیار کمک‌کننده خواهد بود؛ طوری که متوجه می‌شویم در چه زمینه‌هایی کار شده و در چه زمینه‌هایی نشده؛ کار نشر باید با عشق و علاقه انجام شود.»

طلایی، در پایان، فرایند تولید کتاب‌های علمی را نیازسنجی، آشنایی با علم، شناخت مخاطب، داشتن پژوهشکده نشر برای کمک به ناشران، داشتن تیم تألیف و داشتن دید وسیع و بین‌المللی عنوان کرد و گفت: «البته نگاه به داخل کشور و توجه به نیاز کودکان و نوجوانان ایرانی در اولویت است.»